

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 121/2012-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. F., K., zastúpeného advokátom JUDr. R. M., PhD. – A. s. r. o., K., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach a Okresnej prokuratúry Košice I v trestnom konaní vedenom pod ČVS: OUV-833/20-K1-2001, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. F. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. februára 2012 doručená sťažnosť M. F. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného riaditeľstva

Policajného zboru v K. (ďalej len „okresné riaditeľstvo PZ“) v trestnom konaní vedenom pod ČVS: OUV-833/20-K1-2001 a postupom Okresnej prokuratúry Košice I (ďalej len „okresná prokuratúra“), ktorá v uvedenom trestnom konaní vykonávala dozor.

2. Sťažovateľ v sťažnosti v podstatnom uviedol, že je obvinený z trestného činu podvodu v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 k § 250 ods. 1 a 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, pričom obvinenie mu bolo vznesené uznesením vyšetrovateľa okresného riaditeľstva PZ ešte 15. novembra 2001. Trestné konanie proti sťažovateľovi ku dňu podania sťažnosti nebolo stále právoplatne skončené a nachádzalo sa v štádiu prerušeného prípravného konania. Sťažovateľ tvrdí, že skutočnosť, že jeho spoluobvinený nebol počas 8 rokov vypočutý, resp. konfrontovaný, mu nemôže spôsobovať ujmu na právach vrátane práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Obdobne uvádza, že jeho vinou nie je ani to, že na spoluobvineného je od roku 2009 vydaný príkaz na zatknutie, a preto bolo trestné stíhanie prerušené, o čom však nebol vyzrotený. Vychádzajúc z uvedených skutočností podal sťažovateľ 10. novembra 2011 na okresnom riaditeľstve PZ sťažnosť na prietahy v konaní, ktorú prokurátor okresnej prokuratúry vyhodnotil ako nedôvodnú, keďže trestné stíhanie je od roku 2009 prerušené kvôli neprítomnosti spoluobvineného, bez ktorého nemožno vec náležite objasniť. Prokurátor okresnej prokuratúry zároveň sťažovateľovi oznámil, že len čo pominú dôvody prerušenia, v trestnom stíhaní sa bude pokračovať. Následne sa sťažovateľ 6. decembra 2011 obrátil aj na Krajskú prokuratúru v K. (ďalej len „krajská prokuratúra“) so žiadosťou o preskúmanie zákonnosti vybavenia jeho podnetu z 10. novembra 2011. Krajská prokuratúra 9. decembra 2011 potvrdila príjem sťažovateľovho podania s tým, že o výsledku jeho vybavenia ho bude informovať. Aj napriek tomu, že od tohto dátumu ku dňu podania sťažnosti uplynuli viac ako dva mesiace, z obsahu sťažnosti doručenej ústavnému súdu nijak nevyplýva, či a ak áno, tak ako na uvedenú žiadosť krajská prokuratúra odpovedala.

3. V ďalšom sťažovateľ uvádza, že zavinením okresného riaditeľstva PZ je už takmer 11 rokov trestne stíhaný, čím došlo k enormnému prepadu jeho podnikateľskej činnosti

vykonávanej najmä v oblasti odpadového hospodárstva. Jeho obvinenie sa stalo u podnikateľov zaoberajúcich sa nakladaním s odpadmi všeobecne známe, a to aj preto, že viacerí z nich boli ako svedkovia v tejto trestnej veci vypočutí, pričom toto malo za následok rapídny prepád objednávok prác u sťažovateľa. V dôsledku nezákonného postupu okresného riaditeľstva PZ musel v roku 2008 ukončiť podnikanie, pričom pokles príjmov z podnikania v rokoch 2002 až 2008 v porovnaní s rokom 2001 vyčíslil na sumu 4 532 059,75 € (136 532 832 Sk). Na základe uvedeného sa domnieva, že má nárok aj na primerané finančné zadosťučinenie, ktorého sa v tejto výške domáha.

4. V petite sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného riaditeľstva PZ a postupom okresnej prokuratúry v trestnom konaní vedenom proti nemu porušené bolo. Ďalej žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému riaditeľstvu PZ a okresnej prokuratúre v jeho trestnej veci ďalej konať bez zbytočných prietáhov a žiadal priznať aj primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 532 059,75 € a nárok na náhradu trov konania vo výške 18 995,52 €.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd podľa ústavy) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podstatou sťažnosti sú namietané zbytočné prietahy v postupe okresného riaditeľstva PZ a okresnej prokuratúry v trestnej veci sťažovateľa. K tomu ústavný súd uvádza, že podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti namietajúcej porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd

vždy skúma, či sťažovateľ využil v súlade s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde všetky právne prostriedky na ochranu týchto práv.

8. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ podal na okresnom riaditeľstve PZ sťažnosť na pried'ahy v konaní 10. novembra 2011, ktorá bola postúpená na okresnú prokuratúru. Predmetnú sťažnosť z hľadiska platnej právnej úpravy ústavný súd (zhodne s okresnou prokuratúrou) považoval za žiadosť obvineného o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku, ktorou sa sťažovateľ ako obvinený domáhal odstránenia pried'ahov v konaní a ktorú bol dozorujúci prokurátor povinný preskúmať a o výsledku sťažovateľa upovedomiť. Následne podaním zo 6. decembra 2011 žiadal krajskú prokuratúru o preskúmanie zákonnosti vybavenia jeho sťažnosti na pried'ahy v konaní okresnou prokuratúrou. Toto podanie z hľadiska obsahu možno považovať za podnet podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“).

9. Skutočnosť, že sťažovateľ využil svoje procesné právo a požiadal dozorujúceho prokurátora podľa § 210 Trestného poriadku o preskúmanie postupu policajta z hľadiska tvrdených zbytočných pried'ahov v jeho trestnom stíhaní a následne žiadal krajskú prokuratúru o preskúmanie zákonnosti postupu okresnej prokuratúry, však ešte neznamená, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje a na ktorých použitie bol oprávnený podľa osobitných predpisov. Týmto osobitným predpisom nie je len Trestný poriadok, ale aj už spomenutý zákon o prokuratúre.

10. Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre je prokurátor pri vybavovaní podnetu povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné na posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo (§ 35 ods. 2 zákona o prokuratúre). Ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov (§ 35 ods. 3 zákona o prokuratúre).

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre môže podávateľ podnetu žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre).

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) a b) zákona o prokuratúre je nadriadený prokurátor oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh, prípadne vykonať úkony podriadeného prokurátora alebo rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor.

11. Z uvedeného vyplýva, že zákon o prokuratúre poskytuje sťažovateľovi účinný právny prostriedok nápravy – podnet a tiež opakovaný podnet (podľa § 31 až § 36 zákona o prokuratúre), ktorými sa mohol domáhať preskúmania zákonnosti postupu okresnej prokuratúry v predmetnej veci, pokiaľ napriek tomu, že žiadal o preskúmanie postupu policajta a žiadal aj o odstránenie prierahov v trestnom konaní, táto neprijala efektívne a účinné opatrenia na zjednanie nápravy aj napriek oprávneniam vyplývajúcim jej z § 230 ods. 1 a 2 Trestného poriadku. Uvedený právny prostriedok umožňoval a stále umožňuje sťažovateľovi dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, prípadne aj generálneho prokurátora Slovenskej

republiky záväzným pokynom nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci aj napriek doterajšiemu postupu okresnej prokuratúry, ak by na základe opakovaného podnetu sťažovateľa dospeli k záveru, že tento postup okresnej prokuratúry bol v rozpore so zákonom (m. m. III. ÚS 261/05, I. ÚS 361/09).

12. Sťažovateľ, ktorý namieta porušenie svojich základných práv zbytočnými priet'ahmi zo strany orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní (pred podaním obžaloby), je povinný pred podaním sťažnosti ústavnému súdu využiť všetky dostupné a účinné prostriedky nápravy, teda žiadosť o preskúmanie postupu policajta a o odstránenie priet'ahov vo vyšetrowaní (podľa § 210 Trestného poriadku), ako aj prostriedky podľa § 31 až § 36 zákona o prokuratúre, ak dozorujúci prokurátor nevykoná efektívne a účinné opatrenia na zjednanie nápravy aj napriek oprávneniam vyplývajúcim mu z § 230 ods. 1 a 2 Trestného poriadku (uznesenie ústavného súdu III. ÚS 365/04 z 8. decembra 2004, uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu 2004, II. polrok, s. 1136).

13. Sťažovateľ, zastúpený advokátom, v sťažnosti síce podal opakovaný podnet v zmysle § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre, na ktorý reagovala Krajská prokuratúra v K. listom z 1. februára 2012, ale už nedal časový priestor orgánom činným v trestnom konaní preveriť a zasiahnuť do nečinnosti v trestnom konaní, preto, keď sa následne obrátil priamo na ústavný súd o zjednanie nápravy, musela byť jeho sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnutá pre neprípustnosť (§ 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Odmietnutie tejto sťažnosti neznamená, že ústavný súd sa už v budúcnosti nebude môcť zaoberať prípadným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v prebiehajúcim trestnom konaní, avšak iba za predpokladu splnenia všetkých ústavných a zákonných predpokladov a podmienok konania pred ústavným súdom vrátane preukázania, že sťažovateľ účinne využil iné právne prostriedky na ochranu jeho práv a dal možnosť na ne v primeranej dobe reagovať.

14. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre neprípustnosť, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti (príkaz okresnému riaditeľstvu PZ

a okresnej prokuratúre ďalej konať bez zbytočných prietáhov, žiadosť o primerané finančné zadostučinenie a náhradu trov konania).

15. Pre úplnosť však ústavný súd považuje za nevyhnutné dať sťažovateľovi (kvalifikovane zastúpenému advokátom) do pozornosti skutočnosti týkajúce sa vyčíslenia ním požadovaného primeraného finančného zadostučinenia a náhrady trov konania. Sťažovateľ v sťažnosti uplatnil aj svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 4 532 059,75 €, ktorú celkom zjavne stotožňuje s tvrdenou škodou v podobe ušlého zisku, ktorá mu mala vzniknúť podľa jeho názoru protiprávnym trestným stíhaním a jeho neúmerným predlžovaním. Z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že primerané finančné zadostučinenie ústavný súd spravidla prizná vtedy, keď následky porušenia práv sťažovateľa (zbytočné prietahy v konaní) už nemožno napraviť či odstrániť (napr. III. ÚS 17/02, I. ÚS 97/09). Primerané finančné zadostučinenie však nemožno zamieňať s právom sťažovateľa na náhradu škody spôsobenej nečinnosťou okresného riaditeľstva PZ či okresnej prokuratúry a prípadnými zbytočnými prietahmi v ich konaní (m. m. III. ÚS 75/01, IV. ÚS 15/03). Nárok na náhradu škody má totiž iný ústavný základ (čl. 46 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 4 ústavy) a rozhodujú o ňom príslušné všeobecné súdy v konaní podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rovnako pokiaľ ide o vyčíslenie trov právneho zastúpenia v sume 18 995,52 €, sťažovateľ sa celkom zjavne, avšak nesprávne domnieva, že predmetom konania pred ústavným súdom je ním požadovaná výška primeraného finančného zadostučinenia, z ktorej vychádzal pri výpočte odmeny za každý úkon právnej pomoci. Takýto pohľad totiž nezodpovedá skutočnému charakteru predmetu konania pred ústavným súdom, ktorým je ochrana základných práv a slobôd, kde odmena za jeden úkon právnej pomoci predstavuje v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov jednu šestinú výpočtového základu, teda v roku 2012 sumu 127,16 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok

V Košiciach 14. marca 2012